

prima instanță: I.Pâcaleu

dosarul nr. 2ra-1830/14

(Judecătoria Fălești)

instanța de apel: E. Ababei, N. Matveeva, G. Polivenco

(Curtea de Apel Bălți)

DECIZIE

13 august 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Tamara Chișca – Doneva, Valentina Clevadi
Iuliana Oprea, Ion Druță

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, recursul declarat de către Primăria s. Răuțel r. Fălești,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Zinaidei Budnea împotriva Primăriei s. Răuțel r. Fălești și Grădiniței de copii „Ghiocel” din s. Răuțel r. Fălești cu privire la anularea ordinelor cu privire la modificarea cuantumului de remunerare și reducerea statelor de personal, restabilirea în funcția anterior deținută, încasarea salariului neplătit și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 27 februarie 2014 prin care a fost respins apelul declarat de către Primăria s. Răuțel r. Fălești, susținut de către Grădinița de copii „Ghiocel” din s. Răuțel r. Fălești, și menținută hotărârea Judecătoriei Fălești din 10 septembrie 2013,

c o n s t a t ă:

La 07 iulie 2010 Budnea Zinaida a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei s. Răuțel r. Fălești și Grădiniței de copii „Ghiocel” din s. Răuțel r. Fălești cu privire la restabilirea salariului în cuantum de 1.0 unități, încasarea salariului neplătit și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că din a. 1994 activează în cadrul Grădiniței de copii „Ghiocel” din s. Răuțel r. Fălești, ocupând diferite funcții. Calcularea și plata salariilor angajaților instituției preșcolare se efectuează de către autoritatea publică locală, Primăria s. Răuțel r. Fălești.

Menționează că din a. 2003 activează în funcția de bucătar, fiind retribuită conform 1,25 unități de salariu. Însă prin ordinul nr. 44 din 15 octombrie 2007 i-a fost modificat cuantumul retribuirii muncii de la 1,25 la 0,83 unități.

La moment în cadrul instituției preșcolare în statele de personal sunt incluse funcțiile de bucătar-șef (0,83 unități), 2 bucătari auxiliar (0,84 unități și 0,83 unități), fapt ce este contrar legii deoarece având în vedere numărul de grupe de copii existente, la grădiniță urmează a fi angajați doar 2 bucătari. Însă se

configurează o situație că al treilea bucătar angajat suplimentar este remunerat în mod ilegal din contul salariului altor doi bucătari ce activează de mai înainte.

Indică reclamanta că modificarea cuantumului de retribuire a muncii de la 1,25 la 0,84 unități, în lipsa acordului dânzei în acest sens este contrar normelor dreptului muncii. Iar suma salariului ce i se achită de 500 lei contravine Hotărârii de Guvern nr. 381 din 13 aprilie 2006 cu privire la condițiile de salarizare a personalului din unitățile bugetare în baza rețelei tarifare unice și Legii cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar nr. 355 din 23 decembrie 2005, salariul pentru funcția de bucătar constituind de fapt 620 lei.

Susține că conform procesului-verbal de control nr. 0019469 din 14 aprilie 2010 al Inspecției Muncii, în urma verificării efectuate la Grădinița de copii „Ghiocel” din s. Răuțel r. Fălești, s-au constatat mai multe încălcări ale legislației muncii, printre care modificarea cuantumului retribuirii muncii fără acordul expres al salariatului.

Cere reclamanta Budnea Zinaida obligarea Primăriei s. Răuțel r. Fălești să-i stabilească salariul de bucătar pentru 1,0 unitate de salarizare a funcției, încasarea de la Grădinița de copii „Ghiocel” din s. Răuțel r. Fălești în beneficiul său a diferenței neachitate la salariu și repararea prejudiciului moral cauzat.

Pe parcursul examinării cauzei, prin ordinul nr. 13 emis de directorul Grădiniței de copii „Ghiocel” din s. Răuțel r. Fălești la 09 iulie 2010, reclamanta a fost preavizată despre reducerea statelor de bucătar cu 0,5 unități de salarizare. Ulterior, prin ordinul nr. 41 din 29 octombrie 2010 în legătură cu reducerea statelor de bucătar a fost transferată pe perioadă nedeterminată în funcția de ajutorul educatorului.

În fața instanței de fond reclamanta Budnea Zinaida de multiple și-a modificat și concretizat cerințele, într-un final solicitând recunoașterea dreptului său la remunerare de 1,25 unități de salariu; anularea ordinului nr. 44 din 15 octombrie 2007 cu privire la modificarea cuantumului retribuirii muncii bucătarului de la 1,25 la 0,83 unități de salariu și a ordinului nr. 13 din 09 iulie 2010 de reducere a statelor de bucătar cu 0,5 unități; restabilirea în funcția de bucătar cu 1,25 unități de salariu; încasarea de la Primăria s. Răuțel r. Fălești a diferenței de salariu neplătit în sumă de 10 085 lei, a salariului pentru orele suplimentare lucrate și sporului pentru nocivități; repararea de către pârâți a prejudiciului moral în sumă de 5 000 lei și compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în mărime de 1 500 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Fălești din 10 septembrie 2013 acțiunea a fost admisă parțial, fiind anulat ordinul nr. 44 din 15 octombrie 2007 emis de către directorul Grădiniței de copii „Ghiocel” din s. Răuțel r. Fălești, recunoscut dreptul Zinaidei Budnea la remunerare în mărime de 1,0 unități de salariu, încasată de la Primăria s. Răuțel r. Fălești în beneficiul Zinaidei Budnea suma de 3 372,80 lei cu titlu de diferență a salariului neplătit, 2 301,42 lei cu titlu de salariul neplătit pentru orele suplimentare lucrate, 2 181,80 lei compensația pentru prestarea muncii în condiții nefavorabile și 1 500 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică suportată, în rest acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 27 februarie 2014 a fost respins apelul declarat de către Primăria s. Răuțel r. Fălești și susținut de către Grădinița de copii „Ghiocel” din s. Răuțel r. Fălești, fiind menținută hotărârea Judecătoreiei Fălești din 10 septembrie 2013.

La 03 aprilie 2014, în termenul prevăzut de lege, Primăria s. Răuțel r. Fălești a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 27 februarie 2014, cerând admiterea recursului, casarea integrală a hotărârilor judecătorești și emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii ca fiind neîntemeiată.

Recurenta în motivarea recursului a invocat interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material de către instanțele ierarhic inferioare. Menționează că nu s-a ținut cont de prescripția de un an pentru înaintarea acțiunii prevăzută de art. 355 Codul Muncii, intimata-reclamantă Budnea Zinaida contestând ordinul nr. 44 din 15 octombrie 2007 cu privire la modificarea cuantumului retribuirii muncii bucătarului de la 1,25 la 0,84 unități de salariu, abia la 07 iulie 2010, cu încălcarea termenului de un an de zile consacrat expres. Indică că angajarea celui de al treilea bucătar a avut loc la cererea bucătăreselor ce activau în doi, inclusiv și a intimatei, solicitarea lor fiind acceptată cu reducerea unităților de salariu de la 1,25 la 0,83, fapt confirmat atât prin declarațiile celorlalte bucătărese, cât și prin depozițiile președintelui comitetului sindical. Iar Budnea Zinaida pe parcursul a trei ani de zile recepționând suma salariului calculată în funcție de 0,84 unități nu a înaintat careva pretenții în acest sens. De asemenea susține că instanțele ierarhic inferioare în mod eronat au concluzionat că intimata a lucrat ore suplimentare deoarece dânsa a înlocuit alți angajați temporar absenți de la serviciu (aflați în concediu medical sau de odihnă anual etc.), în legătură cu aceasta fiindu-i calculate orele respective. Cu privire la cerința de încasare a sporului pentru nocivitate, indică că acesta a fost calculat și plătit în mod corespunzător în sumă de 75 lei lunar, sumele pretinse de intimată în acest sens de 100 lei lunar fiind abuzive. Consideră recurenta că argumentele enunțate se încadrează în temeiurile declarării recursului și constituie temei de casare a hotărârilor judecătorești contestate.

La 07 mai 2014 în adresa intimatei Budnea Zinaida a fost expediată copia recursului declarat de către Primăria s. Răuțel r. Fălești cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la recurs.

La 05 iunie 2014 Budnea Zinaida a depus referință la recursul declarat de către Primăria s. Răuțel r. Fălești în care a invocat caracterul abuziv și neîntemeiat al acestuia și a solicitat respingerea lui ca fiind inadmisibil. Susține intimata că instanțele inferioare în mod just au aplicat art. 355 Codul Muncii deoarece termenul prescripției de un an începe a curge nu din data emiterii ordinului contestat, precum pretinde recurenta, dar din ziua în care salariatul a cunoscut despre încălcarea dreptului garantat, la caz începutul a. 2010. Cu privire la argumentul recursului precum că a solicitat personal angajarea celui de al treilea bucătar, intimata îl consideră vădit neîntemeiat, dânsa niciodată nu a înaintat asemenea propuneri, precum și nu a dat acordul la micșorarea salariului ce i se cuvine. De asemenea indică că instanțele de fond și de apel corect au încasat în beneficiul dânzei diferența salariului neplătit, salariul pentru orele suplimentare

lucrate și sporul pentru nocivitate, argumentului recurentului în această privință fiind nefondate.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 30 iulie 2014 recursul declarat de către Primăria s. Răuțel r. Fălești a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, prezentul recurs se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs și obiecțiile expuse în referința intimătei Budnea Zinaida, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și remiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 239 CPC, hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărîrea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 241 alin. (5) CPC, în motivarea hotărîrii se indică circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Din suportul probatoriu prezent la materialele pricinii rezultă că din 05 septembrie 1994 intimata-reclamantă Budnea Zinaida a fost angajată la Grădinița de copii „Ghiocel” din s. Răuțel r. Fălești în funcție de spălătoreasă (f.d. 35 verso, Vol. I). Ulterior, a ocupat funcțiile de paznic, ajutor de educator, muncitor, cusătoreasă (f.d. 36, Vol. I). La 17 noiembrie 2003 Budnea Zinaida a fost transferată în funcția de bucătar auxiliar (0,5 unități) și muncitor (0,5 unități) (f.d. 36 verso, Vol. I).

Iar prin ordinul directorului Grădiniței de copii „Ghiocel” din s. Răuțel r. Făleștinr. 92 din 01 decembrie 2005 a fost confirmată în funcția de bucătar auxiliar cu un salariu de 1,25 unități (f.d. 16 verso, Vol. I). La 15 octombrie 2007 prin ordinul nr. 44 i-a fost modificat cuantumul de salarizare de la 1,25 la 0,83 unități de salariu (f.d. 16 verso, Vol. I).

Nefiind de acord cu modificarea cuantumului retribuiri muncii, la 07 iulie 2010 intimata-reclamantă Budnea Zinaida s-a adresat cu prezenta acțiune în judecată, cerând stabilirea salariului în funcție de 1,0 unități de salariu, încasarea de la Grădinița de copii „Ghiocel” din s. Răuțel r. Fălești în beneficiul său a diferenței neachitate la salariu și repararea prejudiciului moral cauzat (f.d. 1-2, Vol. I). Pe parcursul examinării cauzei, prin ordinul nr. 13 emis de directorul Grădiniței de copii „Ghiocel” din s. Răuțel r. Fălești la 09 iulie 2010 intimata a fost preavizată despre reducerea statelor de bucătar cu 0,5 unități de salarizare. Ulterior, prin ordinul nr. 41 din 29 octombrie 2010 în legătură cu reducerea statelor de bucătar a

fost transferată pe perioadă nedeterminată în funcția de ajutorul educatorului (f.d. 142, Vol. II).

În fața instanței de fond reclamanta Budnea Zinaida de multiple ori și-a modificat și concretizat cerințele, într-un final solicitând recunoașterea dreptului său la remunerare de 1,25 unități de salariu; anularea ordinului nr. 44 din 15 octombrie 2007 cu privire la modificarea cuantumului retribuirii muncii bucătarului de la 1,25 la 0,83 unități de salariu și a ordinului nr. 13 din 09 iulie 2010 de reducere a statelor de bucătar cu 0,5 unități; restabilirea în funcția de bucătar cu 1,25 unități de salariu; încasarea de la Primăria s. Răuțel r. Fălești a diferenței de salariu neplătit în sumă de 10 085 lei, a salariului pentru orele suplimentare lucrate și sporului pentru nocivități; repararea de către pârâți a prejudiciului moral în sumă de 5 000 lei și compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în mărime de 1 500 lei (f.d. 149-155, 166-173, Vol. II).

Prin hotărârea Judecătoriei Fălești din 10 septembrie 2013 acțiunea a fost admisă parțial, fiind anulat ordinul nr. 44 din 15 octombrie 2007 emis de către directorul Grădiniței de copii „Ghiocel” din s. Răuțel r. Fălești, recunoscut dreptul Zinaidei Budnea la remunerare în mărime de 1,0 unități de salariu, încasată de la Primăria s. Răuțel r. Fălești în beneficiul Zinaidei Budnea suma de 3 372,80 lei cu titlu de diferența salariului neplătit, 2 301,42 lei cu titlu de salariul neplătit pentru orele suplimentare lucrate, 2 181,80 lei compensația pentru prestarea muncii în condiții nefavorabile și 1 500 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică suportată, în rest acțiunea a fost respinsă (f.d. 175-176, 180-214, Vol. II).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție accentuează că unul din principalele argumente invocate de către Primăria s. Răuțel r. Fălești în respingerea acțiunii se referă la încălcarea de către intimata-salariată Budnea Zinaida a termenului de prescripție prevăzut de legislația muncii.

Or, potrivit art. 355 alin. (1) lit. a) Codul Muncii, în vigoare la data înaintării prezentei acțiuni, cererea privind soluționarea litigiului individual de muncă se depune în instanța de judecată în termen de un an de la data când salariatul a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său.

În acest context, se reține că materialele cauzei nu denotă cu certitudine momentul din care începe a curge termenul prescripției prevăzut de art. art. 355 alin. (1) lit. a) Codul Muncii, și anume data calendaristică în care intimata-reclamantă Budnea Zinaida efectiv a cunoscut despre pretinsa încălcare a dreptului său prin modificarea unilaterală de către angajator a cuantumului retribuirii muncii.

Instanța de fond la examinarea pretenției privind anularea ordinului directorului Grădiniței de copii „Ghiocel” din s. Răuțel r. Fălești nr. 44 din 15 octombrie 2007 cu privire la modificarea cuantumului retribuirii muncii și respingerea prescripției invocate de către Primăria s. Răuțel r. Fălești, a aplicat art. 220 alin. (1) Cod Civil, și anume a considerat ordinul enunțat ca fiind un act juridic afectat de nulitate absolută, fiind astfel imprescriptibil.

Iar instanța de apel în cadrul examinării cauzei în ordine de apel nu s-a pronunțat în nici un mod asupra aplicării de către prima instanță a normelor

dreptului civil referitoare la nulitatea actelor juridice în cadrul prezentului litigiu de muncă și nu s-a expus asupra pretensei scurgeri a termenului prescripției.

Astfel, se atestă că instanțele ierarhic inferioare la examinarea cauzei în fond și în apel nu s-au expus asupra scurgerii termenului prescripției prevăzut de art. 355 alin. (1) lit. a) Codul Muncii la cazul speței, și, deci, nu au verificat temeinicia argumentului recurente-reclamante privind omiterea acestui termen.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție evidențiază că prin prisma art. 442 alin. (2) CPC este în imposibilitate să administreze noi dovezi la examinarea cauzei în ordine de recurs și nu poate determina cu certitudine data în care la caz începe a curge termenul de prescripție, expirarea căruia a fost invocată de către recurenta-pârâtă Primăria s. Răuțel r. Fălești, ceea ce condiționează necesitatea remiterii pricinii spre rejudecare.

Distinct de cele relatate, se evidențiază că Curtea de Apel Chișinău, la examinarea apelului declarat de către Primăria s. Răuțel r. Fălești, nu s-a expus asupra tuturor argumentelor invocate în cererea de apel contrar prevederilor art. 373 alin. (5) CPC, motivându-și în mod insuficient decizia pronunțată.

Se reiterează că potrivit unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (speța *Garcia Ruiz c. Spaniei*, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Date fiind cele relevate supra, instanța de recurs concluzionează asupra necesității remiterii pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, care urmează atât să se expună asupra argumentului recurentului-apelant Primăria s. Răuțel r. Fălești privind încălcarea de către intimata-salariată Budnea Zinaida a termenului prescripției prevăzute de art. 355 lit. a) Codul Muncii, cât și să dea o certă apreciere aplicabilității la cazul litigiului de muncă a prevederilor art. 220 Cod Civil.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că instanțele ierarhic inferioare au omis să dea o apreciere corespunzătoare argumentului recurente privind scurgerea la caz a prescripției prevăzute de legislația muncii și ținând cont de imposibilitatea instanței de recurs de a corecta respectiva omisiune la examinarea cauzei în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Primăria s. Răuțel r. Fălești, a casa integral decizia Curții de Apel Bălți din 27 februarie 2014 și a remite pricina spre rejudecare în instanța de apel în alt complet de judecată.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând pricina, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Primăria s. Răuțel r. Fălești.

Se casează integral decizia Curții de Apel Bălți din 27 februarie 2014 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Zinaidei Budnea împotriva Primăriei s. Răuțel r. Fălești și Grădiniței de copii „Ghiocel” din s. Răuțel r. Fălești cu privire la anularea ordinelor cu privire la modificarea cuantumului de remunerare și reducerea statelor de personal, restabilirea în funcția anterior deținută, încasarea salariului neplătit și repararea prejudiciului moral, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chișca – Doneva

Valentina Clevadi

Iuliana Oprea

Ion Druță